

Obsah

Úvod	13
1 Epidemiologie diabetu	
2 Definice diabetes mellitus	19
2.1 Stávající definice.....	19
2.2 Příčiny nedostatku inzulínu.....	19
3 Klasifikace onemocnění	20
3.1 Patogeneze diabetu 1. typu.....	22
3.2 Patogeneze diabetu 2. typu.....	23
3.3 Další typy diabetu	24
4 Diabetes jako součást metabolického syndromu	26
5 Diagnóza diabetu	30
6 Klinický obraz	33
7 Komplikace diabetes mellitus	35
7.1 Makrovaskulární komplikace diabetu.....	35
7.1.1 Projevy	39
7.1.2 Diagnostika postižení myokardu	40
7.1.3 Periferní cévní poškození	43
7.1.4 Vliv zvyšování a snižování glykemie.....	45
7.1.5 KV riziko u pacientů s DM.....	47
7.1.6 Shrnutí pro praxi.....	51
7.2 Mikrovaskulární komplikace diabetu.....	53
7.2.1 Diabetická retinopatie	54
7.2.2 Diabetická nefropatie.....	64
7.2.3 Diabetická neuropatie.....	71
7.3 Akutní komplikace diabetu.....	78
7.3.1 Akutní hyperglykemické stavy	78
7.3.2 Diabetická ketoacidóza.....	79

7.3.3	Hyperglykemický hyperosmolální stav	81
7.3.4	Laktátová acidóza	81
7.3.5	Hypoglykemie	82
7.3.6	Akutní hyperglykemické stavy a hypoglykemie v ordinaci praktického lékaře	84
7.4	Další komplikace diabetu	85
7.4.1	Úvod	85
7.4.2	Syndrom diabetické nohy	86
7.4.3	Infekce u diabetiků	91
7.4.4	Postižení gastrointestinálního traktu	95
7.4.5	Erektivní dysfunkce	95
8	Léčba diabetu	99
8.1	Režimová opatření a edukace pacienta	99
8.1.1	Obecné principy edukace	99
8.1.2	Specifická edukace v diabetologii	102
8.1.3	Edukace diabetika v dietě a fyzické aktivitě	102
8.1.4	Edukace v prevenci chronických komplikací diabetu	104
8.1.5	Léčba dietou u diabetu 1. typu	105
8.1.6	Rozdíly v dietách DM 1. a 2. typu	105
8.1.7	Dietní léčba diabetu 2. typu	109
8.1.8	Fyzická aktivita u diabetika	110
8.2	Léčba perorálními antidiabetiky	114
8.2.1	Metformin	114
8.2.2	Deriváty sulfonylurey	118
8.2.3	Inhibitory alfa-glukosidáz	121
8.2.4	Inzulinové senzitivizéry	122
8.2.5	Léčba založená na inkretinech	123
8.2.6	Glifloziny	130
8.3	Inzulinová terapie DM 2. typu	132
8.3.1	Inzulinové režimy používané u DM 2. typu	137
8.3.2	Závěr	140
8.4	Kombinovaná terapie diabetu	141
8.4.1	Kombinovaná léčba diabetu 1. typu	141
8.4.2	Kombinovaná léčba diabetu 2. typu	141
8.5	Lékové interakce u diabetika	144
8.5.1	Interakce perorálních antidiabetik	145
8.5.2	Další lékové skupiny	148
8.5.3	Jídlo a potravinové doplňky	149

8.5.4 Závěr	149
8.6 Doporučující postup při léčení a dispenzarizaci diabetu	149
8.7 Pacient s diabetem 1. typu v ambulanci praktického lékaře.....	151
8.7.1 Charakteristika onemocnění.....	151
8.7.2 Přístup k léčbě.....	152
8.7.3 Zásady dávkování inzulínu a selfmonitoring glykemie	152
8.7.4 Transplantace pankreatu a Langerhansových ostrůvků	153
8.7.5 Na co se má praktický lékař u pacienta s diabetem 1. typu zaměřit?.....	154
8.7.6 Jak postupujeme ve specifických situacích u pacientů s DM 1. typu?	154
8.7.7 Na co by měl u pacientů s DM 1. typu praktický lékař, ale i dispenzarizující diabetolog myslet a po čem by měl pátrat?.....	155
8.8 Technologie v diabetologii	156
8.8.1 Selfmonitoring glykemie.....	156
8.8.2 Selfmonitoring ketolátek	158
8.8.3 Kalkulátory bolusu.....	158
8.8.4 Kontinuální monitorace glykemie	160
8.8.5 Účinnost kombinace kontinuálního senzoru glykemie a inzulínové pumpy (SAP).....	161
8.8.6 Současné pokroky ve vývoji uzavřených (closed-loop) systémů pro dávkování inzulínu	161
8.8.7 Automatické zastavení bazální dávky inzulínu	162
8.8.8 POCT metody a přístroje.....	162
8.8.9 Kotníkové tlaky (ABI), transkutánní kyslík.....	163
8.9 Cíle terapie diabetu	164
9 Terapie přidružených onemocnění u DM 2. typu.....	170
9.1 Diabetes mellitus a hypertenze.....	170
9.1.1 Diabetes mellitus 1. typu.....	170
9.1.2 Diabetes mellitus 2. typu.....	170
9.1.3 Etiologické faktory vzniku hypertenze u diabetu.....	170
9.1.4 Diagnostika hypertenze.....	171
9.1.5 Klinický obraz.....	172
9.1.6 Cílový TK u nemocných s DM.....	172
9.1.7 Kdy zahájit léčbu hypertenze.....	173
9.1.8 Léčba hypertenze	174
9.1.9 Farmakologická léčba	174
9.2 Diabetes mellitus a dyslipidemie.....	191
9.2.1 Patogeneze diabetické dyslipidemie	192
9.2.2 Diagnostika diabetické dyslipidemie.....	193

9.2.3 Stanovení KV rizika u diabetiků.....	195
9.2.4 Léčba diabetické dyslipidemie.....	195
9.2.5 Význam intervence dyslipidemie u diabetika.....	203
10 Metabolická chirurgie v léčbě obézních diabetiků.....	204
10.1 Obezita a diabetes.....	204
10.2 Metabolická chirurgie.....	205
10.3 Chirurgická léčba diabetu v současnosti.....	206
11 Náplň dispenzární prohlídky u pacientů s DM 2. typu.....	208
11.1. Harmonogram dispenzárních prohlídek.....	208
11.2 Pro praxi – vykazované kódy.....	210
11.3 Softwarová podpora v péči o pacienta s DM.....	214
12 Očkování u diabetiků.....	216
12.1 Očkování proti chřipce.....	216
12.2 Očkování proti pneumokokům.....	217
12.3 Očkování proti hepatitidě typu A (VHA).....	217
12.4 Očkování proti hepatitidě typu B (VHB).....	218
12.5 Očkování proti klíšťové meningoencefalitidě (KME).....	220
13 Diabetes a gravidita.....	222
13.1 Metabolické změny v graviditě.....	222
13.2 Diagnóza gestačního diabetu.....	223
13.3 Léčba diabetu v graviditě.....	223
13.4 Péče o gestační diabetes po porodu.....	224
14 Diabetes a stáří.....	226
14.1 Epidemiologie.....	226
14.2 Diagnóza a cíle kompenzace.....	226
14.3 Léčba.....	227
14.4 Prevence a léčba diabetických komplikací u starších diabetiků.....	230
14.5 Hypoglykemie jako komplikace léčby starších diabetiků.....	231
14.6 Závěr.....	232
15 Diabetes v ostatních oborech.....	233
15.1 DM a gastroenterologie.....	233
15.2 DM a stomatologie.....	236
15.3 Diabetes mellitus v chirurgii.....	237

15.4 Diabetes a dermatovenerologie	239
15.5 DM a urologie	240
15.6 Změny pohybového systému u diabetiků	241
16 Psychologické aspekty diabetu	242
16.1 Úvod	242
16.2 Sdělení diagnózy	242
16.3 Edukace	243
16.4 Psychopatologie	244
16.4.1 Deprese	244
16.4.2 Úzkostné poruchy	245
16.4.3 Poruchy příjmu potravy	245
16.5 Osobnostní charakteristiky a kompenzace diabetu	246
16.6 Závěr	246
17 Prediabetes a prevence diabetu	248
17.1 Prevence diabetu 2. typu	248
17.1.1 Dieta	248
17.1.2 Fyzická aktivita	250
17.1.3 Režimová opatření	250
17.1.4 Farmakoterapie	251
17.1.5 Bariatrická chirurgie	252
17.2 Prediabetes	252
17.3 Prevence diabetu 1. typu	253
18 Perspektivy léčby DM	254
Použitá a doporučená literatura	256
Rejstřík vybraných užitých zkratk	262